

tes) är försvarlig, särskilt under senmedeltiden, men den är sällsynt som självständigt namn (SMP-samlingarna har två belägg, ett från Småland, ett från Södermanland). Den är vanligare i sammansättningar. Ortnamnsarkivets i Uppsala äldsta säkra belägg på Valle är *per valle* (1523 skb. G).

Det lilla textfragmentet med runorna 33–39 antyder, att de förlorade partierna i den ursprungliga inskriften har haft en avfattning utanför det schablonmässiga.

Resterna av det ornamentala korset daterar hällen till 1300-talet.

168. Klinte kyrka

Litteratur: F 138. J. Peringskiöld, *Monumenta Sveo-Gothorum*, Vol. 8 (hs F h 8 i Kungl. Bibl.), bl. 92, 102; G. Wallin, *Analecta Gothlandica* I (dep. i Kungl. Bibl.), s. 1067; O. v. Friesen i *Sveriges kyrkor*, Gotland bd 3 (1942), s. 329; E. Wessén, *Utkast till manus (ATA)*; E. Svärdström, *Rapport 23.7.1971 (ATA)*.

Avbildning: Bläckteckning av okänd i Peringskiöld a. a. bl. 102.

Gravhäll med runinskrift. Den är förkommen och känd endast genom uppteckningar i J. Peringskiölds och G. Wallins samlingar (1600- och 1700-talen).

Lokalbestämningen är i Peringskiölds *Monumenta*, bl. 102: »Denna sten är uprätt mot then södra muren af Klinte kyrkio», i Wallins *Analecta* endast »På Klinte Kyrkiogård». Det är inte troligt att denna runhäll är en av de två »aldeles förnötte Runstenar», som C. G. Hilfeling år 1799 fann söder om kyrkan »aldeles oläselige» (hs F m 57: 6 i Kungl. Bibl.). Gravhällen eftersöktes förgäves av O. v. Friesen 1923, E. Wessén 1944 och 1961 samt senast i samband med Runverkets fältarbeten 1973.

Av teckningen i Peringskiölds *Monumenta* bl. 102, här fig. 20, kan man inte draga någon slutsats angående stenens form och eventuella dekor (jfr samma tecknares rektangulära bild av den trapetsoida, korsprydda G 167). En streckad linje nedtill markerar, att hällens nedersta del inte var tillgänglig för granskning, nedsjunken i marken eller möjligen avslagen. Situationen har varit densamma för Wallins upptecknare, däremot inte för den granskare som kommer till tals i Peringskiölds *Monumenta* bl. 92. För denne har hela inskriften varit tillgänglig, men det är omöjligt att utifrån de summariska källorna avgöra om hans besök i tiden ligger före eller efter de andras.

Inskrift (efter F h 8 bl. 102, här fig. 20, supplerad efter F h 8 bl. 92, här fig. 23):

+ **gesus : kristus : nāpi : aūtraifs : sial : af : snoy : krin : tum : bata : nostar : afi :**
 5 10 15 20 25 30 35 40 45
maria [furriir · krisnr : sialir :]
 50 55 60 65

»Jesús Kristus vare nådig mot Audraivs själ från Snögrinde. (Bedjen) Pater noster, Ave Maria för alla kristna själar!»

Förre delen av uppteckningen i F h 8 bl. 92 r. 1–51: + **kesus : kritus : nāpi : aūpraifs : sial : af : snoy : gri : num : bata : nostar : fi mri.** – Uppteckningen i Wallins *Analecta* (fig. 24): + **kesus : krisus : npi : aūpraifs : sial : af : snou : gri : ntum : rata : ostar : afi : mari :**.

Båda dessa uppteckningar har sålunda namnet 16–21 **aūpraifs**, vilket sannolikt är det rätta, likaså binderuna i ortnamnet. För övrigt stämmer uppteckningarna tämligen väl överens, vilket tyder på att inskriften varit relativt lättläst och väl bevarad.

Om namnet *Auðraifr* se G 47, där det också förekommer; i övrigt saknas belägg. Snögrinde (*Snoygrinda*) är namnet på gårdar Ö om Klinte kyrka, stamgården Stora Snögrinde en dryg kilometer i östnord-

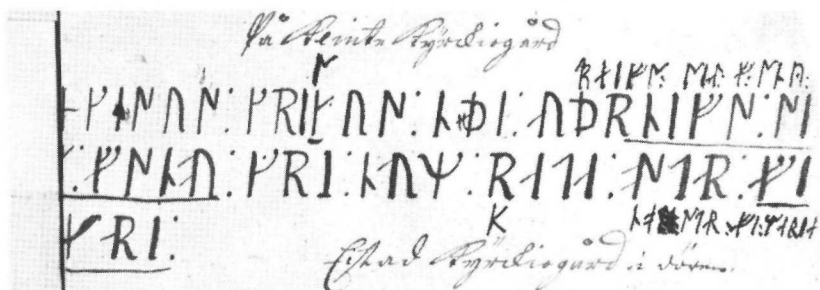

Fig. 24. G 168. Klinte kyrka. Efter uppteckning i G. Wallin, *Analecta* 1.

östlig riktning. De äldsta beläggen på namnet i Ortnamnsarkivet i Uppsala är eljest *mattis snøgrinde*, *Tomes snegrinde* (1523 skb. G med synbarligen dansk skrivare).

I den sista meningen är predikatsverbet, imperativen *biðin* 'bedjen' utelämnat och underförstått. En dylik uppmaning till förbön är vanlig på de gotländska rungravhällarna, se G 99. Slutet av inskriften, r. 52–69, som endast finns på den ena uppteckningen i Peringskiölds *Monumenta*, är förmodligen en bristfällig läsning för **fyr** : **alar** : **kristnar** : **sialar**. Ackusativformen är anmärkningsvärd. Denna jämte det rikliga bruket av binderunor är unga drag, som talar för en tämligen sen datering, tidigast mitten av 1300-talet, kanske 1400-talet.

169. Klinte kyrka

Pl. 26

Litteratur: L 1754, S 112. C. G. Hilfelding, *Resejournal* 1799 (hs Fm 57:6 i Kungl. Bibl.), s. 166 f.; E. Svärdström, *Runfynd* 1971 (i *Fornvännen* 1972), s. 256.

Äldre avbildning: Svärdström a. a. 1972.

Gravhäll med runinskrift. I samband med Runverkets granskning 1971 av återfyndet G 165 fäste församlingens klockare uppmärksamheten på en gravsten, som förvarades inuti den gamla »likvagnsboden» 100 m SO om Klinte kyrka å fastigheten Kyrkskolan 1:2. Stenen befanns ha en i det närmaste utplånad runinskrift och är med all sannolikhet en av de »2:ne aldeles förnötte Runstenar» som C. G. Hilfelding fann 1799 söder om kyrkan »men aldeles oläselige». Med hänvisning till Hilfelding reserverade J. G. Liljegren i *Runurkunder* (1833) två nummer, 1754 och 1755, för de båda stenarna. Hos C. Säve, *Gutniska urkunder* (1859) är de nämnda som nr 112 och 113. Men varken Liljegren eller Säve har sett dem. Fyndet 1971 är därmed ett återfynd. Om G 169 gäller, att den i likhet med G 165 synbarligen tagits tillvara vid om-lägningsarbeten på kyrkogården. Några spår av den andra oläsliga stenen har man inte funnit. G 169 för-varas nu temporärt tillsammans med G 165 i prästgårdens f. d. stall V om huvudbyggnaden.

Ljusgrå kalksten. Trapetsoid form med profilerad underkant. Längd 1,68 m, nuvarande största bredd (nedanför skadan) 81 cm. Övre högra hörnet är avslaget till i det närmaste stenens fulla bredd vid huvudändan (uppskattad till 90 cm) och förlorat. Endast ett obetydligt stycke av kanten upptill är alltså bevarat. Den något skadade fotändans ursprungliga bredd beräknas till 71 cm. Stenytan är mycket vittrad och nött, förefaller trampsliten. Mitt på stenen finns spår av ett ringkors. Strax innanför hällens kant löper skriftbandet, i hörnet avbrutet av olika utformade, dekorativa rundlar. I skriftbandet är ramlinjerna på det hela taget bevarade, de har genomgående ristats djupare än runorna, som till största delen är bortvittrade. Med några få undantag är de svaga resterna av runor omöjliga att reda, eftersom endast bottarna till de djupast huggna linjerna (i allmänhet huvudstavarna) svagt kan skönjas i gynnsam belysning och dessutom är svåra att skilja från fördjupningar uppkomna genom vittring. Sammanlagt mellan sextio och sjuttio sådana ganska tätt liggande bottnar till huvudstavar skymtas i bandet, som synbarligen